

POSTĘPOWANIE ODRĘBNE

W SPRAWACH GOSPODARCZYCH- ESSENTIALS

Tytułem wstępu...

Wprowadzone w drodze nowelizacji z ubiegłego roku postępowanie gospodarcze nie jest postępowaniem nieznanym KPC. Jest tak ponieważ, pierwotnie postępowanie odrębne w sprawach gospodarczych zostało wprowadzone do KPC 1.10.1989 r. ustawą z 24.5.1989 r. o rozpoznawaniu przez sądy spraw gospodarczych. Jednakże, kilkanaście lat później ze względu na nieefektywność regulacji zostało zniesione (ustawą z 16.9.2011 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw).

Pomimo uchylecia ww.regulacji, zachowano wyodrębnione sądy gospodarcze i pojęcie sprawy gospodarczej, której pozostawała zdefiniowana w ramach art. 2 ustawy z 24.5.1989 r. o rozpoznawaniu przez sądy spraw gospodarczych.

W drodze lipcowej nowelizacji, ustawa o rozpoznawaniu przez sądy spraw gospodarczych została uchylona, a postępowanie w sprawach gospodarczych wróciło w ramy kodeksowe.

Krzyżowanie się postępowań

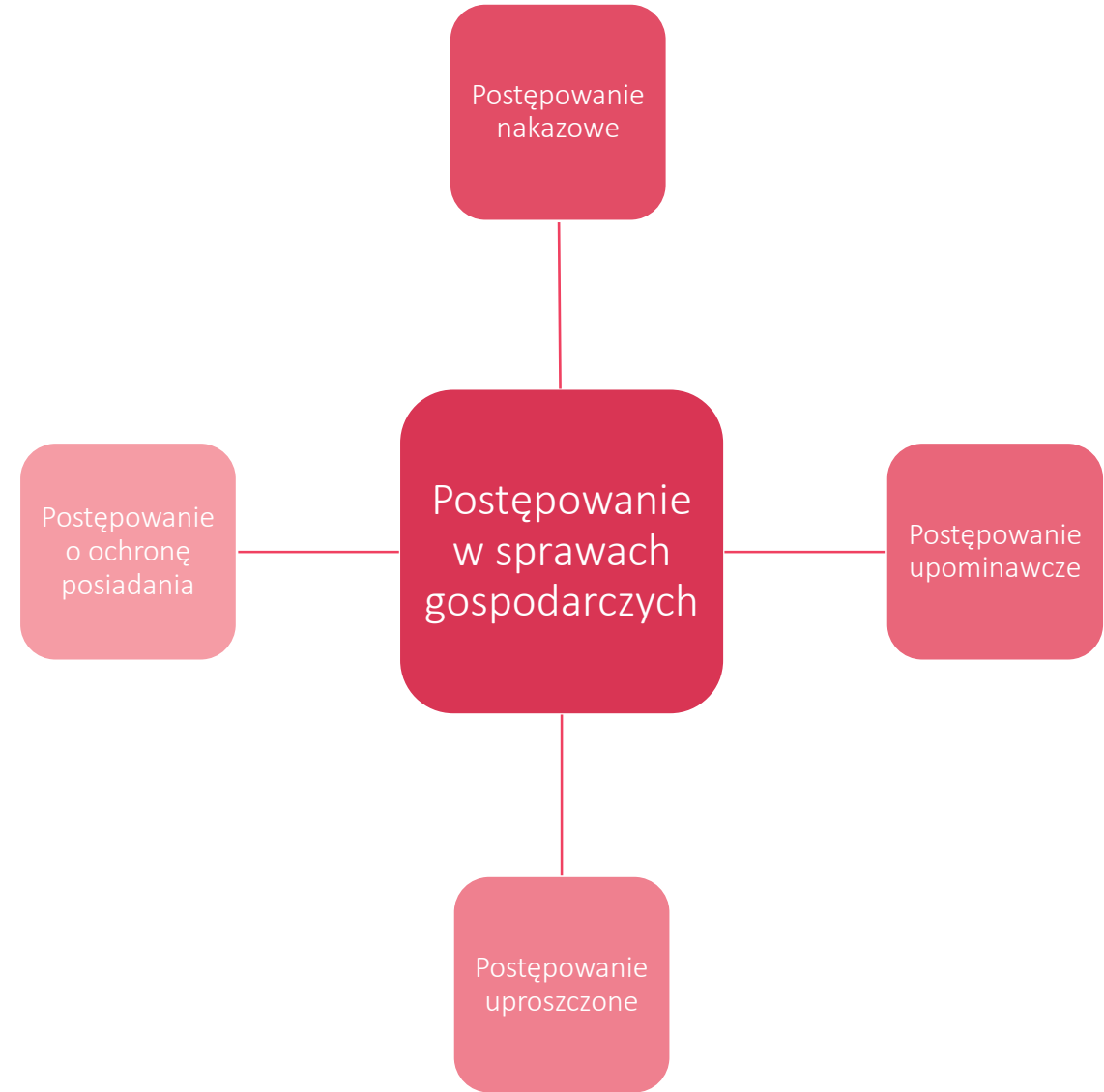
Postępowanie gospodarcze może nakładać się z:

- Postępowaniem nakazowym,
- Postępowaniem upominawczym,
- Postępowaniem uproszczonym,
- Postępowaniem w sprawach o ochronę posiadania.

W pierwszej kolejności stosujemy regulację postępowania w sprawach gospodarczych, w dalszej kolejności regulacje postępowań odrębnych, o ile nie są one sprzeczne z przepisami traktującymi o postępowaniu odrębnym w sprawach gospodarczych (**tzw. zasada pierwszeństwa**).

Zasada pierwszeństwa nie dotyczy jednakże spraw gospodarczych rozpoznawanych w europejskim postępowaniu nakazowym, w europejskim postępowaniu w sprawie drobnych roszczeń oraz w EPU- tu pierwszeństwo, a tak naprawdę wyłączność będą mieć przepisy ww. Postępowań odrębnych.

Wydaje się więc, że zdanie drugie § 2 art. 458¹ KPC jest zbędne (nie dotyczy to spraw gospodarczych rozpoznawanych w europejskim postępowaniu nakazowym, europejskim postępowaniu w sprawie drobnych roszczeń oraz elektronicznym postępowaniu upominawczym). **Niestosowanie bowiem tzw. krzyżowania się różnych postępowań odrębnych wynika bezpośrednio z regulacji prawnych dla EPN,EPU czy w sprawie drobnych roszczeń.**

Pojęcie sprawy gospodarczej

Art. 458² [Katalog spraw gospodarczych]

§ 1. Sprawami gospodarczymi są sprawy:

1) ze stosunków cywilnych między przedsiębiorcami w zakresie prowadzonej przez nich działalności gospodarczej;

komentarz: tzw. ogólna definicja sprawy gospodarczej. W tym rozumieniu, aby zakwalifikować sprawę cywilną jako sprawę gospodarczą muszą zaistnieć kumulatywnie 3 przesłanki:

- sprawa musi dotyczyć stosunków cywilnych,

- stosunek cywilny musi powstać między przedsiębiorcami,

- sprawa musi wchodzić w zakres prowadzonej przez nich działalności gospodarczej.

2) określone w pkt 1, choćby którakolwiek ze stron zaprzestała prowadzenia działalności gospodarczej;

Komentarz: uwaga! Zgodnie z art. 458⁶ wnioszek o rozpoznanie sprawy z pominięciem przepisów o postępowaniu odrębnym w sprawach gospodarczych może złożyć strona niebędąca przedsiębiorcą oraz przedsiębiorca będący osobą fizyczną.

Pozostałe sprawy to tzw. szczególne sprawy gospodarcze:

3) ze stosunku spółki oraz dotyczące roszczeń, o których mowa w art. 291-300 i art. 479-490 ustawy z dnia 15 września 2000 r. - Kodeks spółek handlowych (Dz.U. z 2019 r. poz. 505);

Komentarz: Ze stosunków spółek handlowych oraz spółek cywilnych; w powyższym punkcie mowa jest o roszczeniach odszkodowawczych z KSH

Sprawa nie traci charakteru sprawy gospodarczej ze stosunku spółki z tego powodu, że wspólnik (strona procesu) wystąpił ze spółki przed albo po wniesieniu pozwu (post. SN z 5.6.2002 r., IV CKN 45/01, Legalis).

4) przeciwko przedsiębiorcom o zaniechanie naruszania środowiska i przywrócenie do stanu poprzedniego lub o naprawienie szkody z tym związanej oraz o zakazanie albo ograniczenie działalności zagrażającej środowisku;

5) z umów o roboty budowlane oraz ze związanych z procesem budowlanym umów służących

wykonaniu robót budowlanych;

6) z umów leasingu;

7) przeciwko osobom odpowiadającym za dług przedsiębiorcy, także posiłkowo lub solidarnie, z mocy prawa lub czynności prawnej;

8) między organami przedsiębiorstwa państwowego;

9) między przedsiębiorstwem państwowym lub jego organami a jego organem założycielskim lub organem sprawującym nadzór;

10) z zakresu prawa upadłościowego i restrukturyzacyjnego;

11) o nadanie klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu, którym jest orzeczenie sądu gospodarczego prawomocne lub podlegające natychmiastowemu wykonaniu albo ugoda zawarta przed tym sądem;

12) o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego opartego na prawomocnym lub podlegającym natychmiastowemu wykonaniu orzeczeniu sądu gospodarczego albo ugodzie zawartej przed tym sądem.

Komentarz: Postępowanie klauzulowe nie należy do procesu. Chodzi raczej o to, że to sąd gospodarczy nadawać będzie klauzulę wykonalności tytułowi egzekucyjnemu powstałemu w postępowaniu toczącym się przed tym sądem

§ 2. Nie są sprawami gospodarczymi sprawy o:

1) podział majątku wspólnego wspólników spółki cywilnej po jej ustaniu;

Komentarz: regulacja niepotrzebna- tego typu sprawy rozpatrywane są w ramach nieprocesu!

2) wierzytelność nabytą od osoby niebędącej przedsiębiorcą, chyba że wierzytelność ta powstała ze stosunku prawnego w zakresie działalności gospodarczej prowadzonej przez wszystkie jego strony.

Komentarz: Co do zasady, wyłączenie dotyczy spraw wynikających z roszczeń nabytych przez przedsiębiorcę w drodze cesji.

Odrębności

a) Dodatkowy wymóg formalny: adres poczty elektronicznej

Adres e-mail powoda w pozwie (lub oświadczenie o nieposiadaniu takowego)

Adres e-mail pozwanego w pierwszym piśmie procesowym (lub oświadczenie o nieposiadaniu takowego)

Brak adresu- brak formalny uniemożliwiający nadanie sprawie prawidłowego biegu → wtedy art. 130 KPC!

Po co wprowadzono taki wymóg? Chociażby dla art. 149¹ KPC

b) Obowiązek pouczenia stron o ich szczególnych obowiązkach i uprawnieniach

Z pouczeń ma korzystać strona niereprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, czyli niezastępowana przez adwokata, radcę prawnego, rzecznika patentowego lub radcę Prokuratury Generalnej RP.

Strona niezastępowana powinna zostać pouczona o :

- konieczności powołania wszystkich twierdzeń i dowodów w pierwszym piśmie procesowym pod rygorem ich pominięcia (art. 458⁵ § 1 i 4 KPC),

- o subsydiarnym charakterze dowodu z zeznań świadków (art. 458¹⁰ KPC),

- o konieczności udowodnienia za pomocą dokumentu, iż złożyła oświadczenie określonej treści (art. 458¹¹ KPC),

- o uprawnieniu do złożenia wniosku o rozpoznanie sprawy z pominięciem przepisów o postępowaniu odrębnym w sprawach gospodarczych (art. 458⁶ KPC)- tylko do przedsiębiorców będących osobami fizycznymi oraz do stron niebędących przedsiębiorcami.

c) ciężar powołania wszystkich twierdzeń i dowodów na poparcie swoich żądań już w pozwie albo w odpowiedzi na pozew.

Przy pouczeniach- wzywa stronę, by w wyznaczonym terminie, nie krótszym niż tydzień, powołała wszystkie twierdzenia i dowody.

Skutki spóźnionego powołania twierdzeń i dowodów- pominięcie

d) Charakter fakultatywny postępowania dla określonej grupy podmiotów!- możliwość złożenia wniosku o rozpoznanie sprawy z pominięciem przepisów dot. postępowania gospodarczego.

e) **Czasowe ograniczenie możliwości przekazania sprawy.** Termin na przekazanie- mc 1 miesiąc od dnia wdania się w spór co do istoty sprawy

Eliminacja zbędnych komplikacji procesowych

Zakaz przedmiotowej zmiany powództwa (zmiana lub rozszerzenie żądania pozwu)- dotyczy zmiany żądania jak i zmiany podstawy faktycznej powództwa

Wyłom: powód może żądać: 1) zamiast pierwotnego przedmiotu sporu jego równowartości lub innego przedmiotu; 2) w sprawach o świadczenie powtarzające się – świadczeń za dalsze okresy.

Zakaz podmiotowych zmian powództwa (194-196 KPC)

Nie zawiesza się postępowania na podstawie niestawiennictwa obu stron na rozprawie oraz w razie niestawiennictwa powoda, gdy powód nie żądał rozpoznania sprawy w jego nieobecności, a pozwany nie zgłosił wniosku o rozpoznanie sprawy;

Nie stosuje się art. 205 KPC (Sąd rejonowy może na wniosek pozwanego, złożony aż do zamknięcia rozprawy, przekazać sprawę sądowi okręgowemu, jeżeli pozwany wytoczył przeciwko powodowi przed tym sądem powództwo wpływające na roszczenie powoda bądź dlatego, że ma z nim związek, bądź dlatego, że roszczenia stron nadają się do potrącenia)

Powództwo wzajemne jest niedopuszczalne

Umowa dowodowa

- ❑ Strony mogą się umówić o wyłączenie określonych dowodów w postępowaniu w sprawie z określonego stosunku prawnego powstałego na podstawie umowy
- ❑ na piśmie pod rygorem nieważności albo ustnie przed sądem
- ❑ Sąd jest, co do zasady, związany przedstawioną umową dowodową.

Odrębności dowodowe

- ❑ Umowa dowodowa,
- ❑ Dowód z zeznań świadków jedynie wtedy, gdy po wyczerpaniu innych środków dowodowych lub w ich braku pozostały niewyjaśnione fakty istotne dla rozstrzygnięcia sprawy,
- ❑ Czynność strony, w szczególności oświadczenie woli lub wiedzy, z którą prawo łączy nabycie, utratę lub zmianę uprawnienia strony w zakresie danego stosunku prawnego, może być wykazana tylko dokumentem